

Ref 22

Den olämplighetstid som bestäms i ett beslut om slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation ska räknas från och med dagen för beslutet även om beslutet har föregåtts av en återkallelse tills vidare.

4 kap. 6 § första stycket 1 och 7, 8 och 13 §§ samt 6 kap. 6 § taxitrafiklagen (2012:211)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 21 mars 2024 följande dom (mål nr 2434-23).

Bakgrund

1. För att få köra en personbil i taxitrafik krävs som huvudregel att föraren har en giltig taxiförarlegitimation.

2. En taxiförarlegitimation ska återkallas bl.a. om innehavaren genom brottslig gärning har visat sig olämplig att köra taxi. Om legitimationen återkallas av den anledningen ska en tid på lägst tre och högst fem år bestämmas under vilken den tidigare innehavaren ska anses olämplig att inneha legitimation (s.k. olämplighetstid). Under den tiden får en ansökan om taxiförarlegitimation inte prövas.

3. I avvaktan på ett slutligt beslut om återkallelse, vilket fattas när det finns ett avgörande i brottmålet som har fått laga kraft, ska legitimationen återkallas tills vidare om det på sannolika skäl kan antas att legitimationen kommer att återkallas slutligt.

4. E.E. har tjänstgjort som förare i taxitrafik. I oktober 2021 dömdes han för ett brott och den 29 december 2021 beslutade Transportstyrelsen att återkalla hans taxiförarlegitimation tills vidare. Den 19 april 2022 återkallade myndigheten legitimationen slutligt och bestämde olämplighetstiden till fem år räknat från och med dagen för beslutet, dvs. till och med den 18 april 2027.

5. E.E. överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm som ansåg att olämplighetstiden skulle räknas från och med dagen för beslutet att återkalla legitimationen tills vidare och beslutade att olämplighetstiden skulle löpa till och med den 28 december 2026.

6. Både Transportstyrelsen och E.E. överklagade domen till Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten instämde i förvaltningsrättens uppfattning att olämplighetstiden skulle räknas från och med dagen för beslutet att återkalla legitimationen tills vidare. Kammarrätten ansåg dock att en olämplighetstid på tre år var tillräcklig och beslutade att E.E. skulle anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation till och med den 28 december 2024.

Yrkanden m.m.

7. *E.E.* yrkar att han ska meddelas en varning i stället för att legitimationen återkallas.

8. *Transportstyrelsen* yrkar att förvaltningsrättens och kammarrättens avgöranden ska upphävas i den del som avser olämplighetstiden och att myndighetens beslut ska fastställas i den delen. Myndigheten anför att en olämplighetstid endast kan beslutas som en följd av en slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation, varför den bör anses löpa kronologiskt därefter.

Skälen för avgörandet*Frågan i målet*

9. Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen får enligt 36 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) begränsas till att gälla en viss fråga i målet, vars prövning är av vikt för ledning av rättstillämpningen (prejudikatfråga) eller en viss del av målet.

10. Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd såvitt avser frågan från vilken tidpunkt olämplighetstiden ska räknas när en slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation har föregåtts av en återkallelse tills vidare.

11. Frågan om meddelande av prövningstillstånd rörande målet i övrigt har förklarats vilande.

Rättslig reglering m.m.

12. Enligt 4 kap. 6 § första stycket 1 taxitrafiklagen (2012:211) ska en taxiförarlegitimation återkallas om innehavaren genom brottslig gärning eller på grund av andra missförhållanden har visat sig olämplig att tjänstgöra som förare i taxitrafik. Till grund för en sådan återkallelse ska enligt 13 § läggas t.ex. en dom som har fått laga kraft.

13. Om en taxiförarlegitimation återkallas på grund av omständigheter som anges i 4 kap. 6 § första stycket 1 ska enligt 7 § en tid på lägst tre och högst fem år bestämmas, under vilken den prövade ska anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation. Denna olämplighetstid är en karenstid under vilken en ny ansökan om legitimation inte får prövas (prop. 1997/98:63 s. 75 och 93).

14. Enligt 4 kap. 8 § ska en taxiförarlegitimation återkallas tills vidare i avvaktan på slutligt avgörande, om det på sannolika skäl kan antas att legitimationen kommer att återkallas slutligt enligt 6 §.

15. Ett beslut att återkalla en taxiförarlegitimation, slutligt eller tills vidare, gäller enligt 6 kap. 6 § omedelbart om inte annat förordnas.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

16. Ett beslut om slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation kan föregås av ett beslut om att legitimationen ska återkallas tills vidare. Ett beslut om återkallelse tills vidare gäller utan tidsbegränsning i avvaktan på det slutliga beslutet i återkallelsefrågan. Det är först när det slutliga beslutet fattas som en olämplighetstid ska bestämmas.

17. Det kan inte anses vara förenligt med regleringen i taxitrafiklagen att, som kammarrätten har beslutat, låta olämplighetstiden börja löpa redan innan det har funnits laglig möjlighet att bestämma denna tid. Olämplighetstiden fastställs i beslutet om slutlig återkallelse och kan därmed börja löpa först vid tidpunkten för det beslutet. När det gäller tidpunkten för när den fastställda olämplighetstiden löper ut kan det vidare konstateras att det inte finns någon bestämmelse i lagen som ger möjlighet att beakta att taxiförarlegitimationen har varit återkallad tills vidare.

18. Den prejudikatfråga som Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd i ska således besvaras med att den olämplighetstid som bestäms i ett beslut om slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation ska räknas från och med dagen för beslutet även om beslutet har föregåtts av en återkallelse tills vidare.

19. Med hänsyn till svaret på prejudikatfrågan bör prövningstillstånd meddelas i den del av målet som avser från vilken tidpunkt olämplighetstiden i det nu aktuella fallet ska beräknas.

20. Av svaret på prejudikatfrågan följer att olämplighetstiden för E.E. började löpa den dag då beslutet om slutlig återkallelse fattades, dvs. den 19 april 2022. Transportstyrelsens överklagande ska således bifallas i denna del.

21. Högsta förvaltningsdomstolen anser att det inte finns skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt, dvs. i de delar som avser om det fanns grund för att återkalla E.E:s taxiförarlegitimation samt olämplighetstidens längd. Kammarrättens avgörande står därmed fast i dessa delar.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att den olämplighetstid som bestäms i ett beslut om slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation ska räknas från och med dagen för beslutet även om beslutet har föregåtts av en återkallelse tills vidare.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd i den del av målet som avser från vilken tidpunkt olämplighetstiden i det nu aktuella fallet ska beräknas samt upphäver förvaltningsrättens och kammarrättens avgöranden och fastställer Transportstyrelsens beslut i den delen.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar inte prövningstillstånd i målet i övrigt. Kammarrättens avgörande står därmed fast i övriga delar.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom*, *Knutsson* (skiljaktig), *Ståhl*, *Askersjö* (skiljaktig) och *Gäverth*. Föredragande var justitiesekreteraren Mårten Olsson.

Justitieråden *Knutsson* och *Askersjö* var skiljaktiga och ansåg att avgörandet samt skälen för avgörandet från och med punkt 16 borde ha utformats på följande sätt.

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar följande.

Den olämplighetstid som bestäms i ett beslut om slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation ska räknas från och med dagen för beslutet även om beslutet har föregåtts av en återkallelse tills vidare. När den tidpunkt vid vilken olämplighetstiden löper ut bestäms ska den tid som legitimationen har varit återkallad tills vidare avräknas.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar inte prövningstillstånd i målet i övrigt. Kammarrättens avgörande står därmed fast.

16. Av systematiken i taxitrafiklagen följer att det är i beslutet om slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation som det ska bestämmas en olämplighetstid på mellan tre och fem år och det är därmed först vid tidpunkten för det beslutet som olämplighetstiden börjar löpa. Nästa fråga är vid vilken tidpunkt som olämplighetstiden löper ut i det fall en slutlig återkallelse har föregåtts av en återkallelse tills vidare.

17. Bestämmelsen i 4 kap. 7 § taxitrafiklagen har med oförändrad lydelse överförts från den tidigare gällande yrkestrafiklagen (1998:490). I förarbetena till den lagen uttalas att det kan medföra olägenheter för den enskilde att leva i ovisshet om hur lång tid han utestängs från möjligheten att köra taxi. För att införa en karenstid talar således att den enskilde ska få veta när en ny ansökan tidigast kan beviljas, så att han utifrån detta ska kunna planera sin framtid (a. prop. s. 93).

18. Redan genom beslutet att återkalla taxiförarlegitimationen tills vidare fräntas innehavaren rätten att köra taxi. I praktiken börjar alltså olämplighetstiden att löpa redan då. Kravet på förutsebarhet talar för att den tid under vilken en legitimation har varit återkallad tills vidare bör beaktas när det bestäms vid vilken tidpunkt som olämplighetstiden löper ut. I annat fall kommer den tid under vilken den tidigare innehavaren i praktiken anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation att avgöras av domstolarnas och Transportstyrelsens handläggningstider. En sådan ordning leder dessutom till att den tid under vilken vederbörande är förhindrad att på nytt ansöka om legitimation kommer att bli längre än den som ansetts motiverad med hänsyn till vad som har lagts denne till last. Den kan även komma att överstiga den längsta tid på fem år som föreskrivs i lagen.

19. Övervägande skäl talar därmed för att den tid som en taxiförarlegitimation har varit återkallad tills vidare ska beaktas när det bestäms hur länge den tidigare innehavaren ska anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation. Detta bör ske genom att den tiden avräknas när det bestäms vid vilken tidpunkt som olämplighetstiden löper ut.

20. Den prejudikatfråga som Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd i ska således besvaras enligt följande. Den olämplighetstid som bestäms i ett beslut om slutlig återkallelse av en taxiförarlegitimation ska räknas från och med dagen för beslutet även om beslutet har föregåtts av en återkallelse tills vidare. När den tidpunkt vid vilken olämplighetstiden löper ut bestäms ska den tid som legitimationen har varit återkallad tills vidare avräknas.

21. Högsta förvaltningsdomstolen anser att det inte finns skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt.

Förvaltningsrätten i Stockholm (2022-08-19, ordförande Lublin):

Frågan i målet är om Transportstyrelsen har haft skäl att återkalla E.E:s taxiförarlegitimation och bestämma olämplighetstiden till fem år. Frågan är också från vilken tidpunkt olämplighetstiden ska beräknas.

[text här utlämnad]

Mot bakgrund av de ovan angivna omständigheterna anser förvaltningsrätten också att det finns skäl att bestämma en tid på fem år, under vilken E.E. ska anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation.

Transportstyrelsen har i det överklagade beslutet angett att olämplighetstiden ska räknas från dagen för beslutet om slutlig återkallelse av taxiförarlegitimationen den 19 april 2022. Redan den 29 december 2021 återkallade dock Transportstyrelsen E.E:s legitimation genom ett tillsvidarebeslut.

Förvaltningsrätten noterar att olämplighetstidens startpunkt hanteras olika i rättstillämpningen. I vissa fall har karenstiden räknats från tillsvidarebeslutet och i andra fall från och med det slutliga beslutet. Praxis eller förarbetena ger inte någon tydlig vägledning i frågan. Bestämmelsens ordalydelse ger också utrymme för båda angreppssätten. Det står dock enligt förvaltningsrätten klart att bestämmelsen inte ger utrymme för en längre karenstid än fem år.

Förvaltningsrätten ändrar därför det överklagade beslutet på så sätt att E.E. ska anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation till och med den 28 december 2026.

– Förvaltningsrätten ändrar det överklagade beslutet på så sätt att E.E. ska anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation till och med den 28 december 2026.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

Kammarrätten i Stockholm (2023-03-31, Lönnestav, Hjulström och Sjögren):

Olämplighetstiden

Om en taxiförarlegitimation återkallas på grund av brottslig gärning eller andra missförhållanden ska en tid på lägst tre och högst fem år bestämmas, under vilken den prövade ska anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation (4 kap. 7 § taxitrafiklagen).

Vid exempelvis våldsbrott och sexualbrott bör i allmänhet legitimation vägras även om brottet i sig har varit av relativ lindrig karaktär (prop. 1993/94:168 s. 41). Det uttalandet ger ingen vägledning i frågan om hur olämplighetstidens längd ska bestämmas i sådana fall. Även i övrigt saknar taxitrafiklagen och dess förarbeten vägledning om hur olämplighetstiden ska bestämmas i ett fall som detta.

En olämplighetstid på fem år bör, enligt kammarrättens bedömning, vara reserverad för de allra allvarligaste överträdelserna. Kammarrätten anser visserligen att det brott E.E. har gjort sig skyldig till är allvarligt, särskilt eftersom han begått brottet mot en taxikund när han varit i tjänst. Överträdelserna kan dock inte anses tillhöra den allvarligaste kategorin. Vid en sammanvägd bedömning anser kammarrätten därför att en olämplighetstid på tre år för E.E. att inneha taxiförarlegitimation är tillräcklig. E.E:s överklagande ska därför delvis bifallas på detta sätt.

Från vilken tidpunkt olämplighetstiden ska räknas

Transportstyrelsen har motsatt sig att olämplighetstiden räknas från tidpunkten då taxiförarlegitimationen återkallades tills vidare, alltså interimistiskt. I stället anser Transportstyrelsen att tiden bör räknas från tidpunkten då det slutliga beslutet om återkallelse av legitimationen fattats.

Som förvaltningsrätten har konstaterat ger varken taxitrafiklagen eller dess förarbeten något besked i frågan från vilken tidpunkt olämplighetstiden ska räknas. Återkallelse av taxiförarlegitimationen tills vidare enligt 4 kap. 8 § taxitrafiklagen görs i avvaktan på ett definitivt besked i frågan om innehavaren gjort sig skyldig till brott och syftar inte till att vara någon karenstid. Olämplighetstiden är karenstiden. Den tillämpning som Transportstyrelsen förespråkar skulle innebära att även tiden mellan beslutet om återkallelse tills vidare och slutlig återkallelse i praktiken blir en karenstid. Det innebär att den tid under vilken taxiförarlegitimationen är återkallad kan gå utöver de fem år som olämplighetstiden enligt lagen maximalt kan bestämmas till. Olämplighetstiden blir med den tillämpningen också beroende av handläggningstiderna i allmän domstol, eftersom en slutlig återkallelse av taxiförarlegitimationen meddelas när det finns en lagakraftvunnen brottmålsdom. För den enskilde är den ordningen ingripande och enligt kammarrättens bedömning måste det därför finnas klart stöd för en sådan tillämpning. Något sådant stöd finns inte.

Vid en sammantagen bedömning anser kammarrätten att olämplighetstiden ska räknas från beslutet att återkalla E.E:s taxiförarlegitimation tills vidare. Transportstyrelsens överklagande ska därför avslås.

– Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom endast på så sätt att E.E. ska anses olämplig att inneha taxiförarlegitimation till och med den 28 december 2024.